

Byla C-701/23**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį****Gavimo data:**

2023 m. lapkričio 14 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Tribunal Judiciaire de Paris (Prancūzija)

Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2023 m. liepos 4 d.

Kaltintojas:

Procureur de la République

Kaltinamoji:

Bendrovė SWIFTAIR

1. Bylos dalykas ir duomenys:

- 1 2014 m. liepos 24 d. Ispanijos bendrovei *Swiftair* priklausantis lėktuvas „Mac Donnell-Douglas 83“, Ispanijoje registruotas ECLTV, pakilo skrydžiui iš Burkina Faso Vagadugu oro uosto į Alžyrą, skrydžio numeris AH 5017, jame buvo šeši įgulos nariai ir 110 keleivių, iš jų 54 Prancūzijos piliečiai.
- 2 Praėjus maždaug trisdešimčiai minučių nuo pakilimo, skrisdamas virš Malio šis lėktuvas pateko į blogas oro sąlygas, nukrypo į šiaurę, kad išvengtų liūtinių kamuolinių (*cumulo-nimbus*) debesų, ir sudužo Šiaurės Malio dykumoje, kur 2014 m. liepos 24 d. vakare buvo aptiktos lėktuvo nuolaužos. Visi lėktuvu skridę asmenys žuvo.
- 3 Tą pačią dieną *Procureur de la République de Paris* (Prancūzijos Respublikos Paryžiaus miesto prokuroras) kreipėsi į Prancūzijos oro transporto žandarmerijos vadovietę prašydamas ištirti tebedaromą arba ką tik baigtą daryti nusikalstamą veiką.

- 4 Tyrimą lygiagrečiai pradėjo Ispanijos ikiteisminio tyrimo teismas, remdamasis 2014 m. liepos 24 d. *Juzgado Central de Instrucción n°6* (Nacionalinio ikiteisminio tyrimo teismas Nr. 6, Ispanija) nutartimi, kurioje buvo nurodyta pradėti „diligencias previas“ (ikiteisminį tyrimą) pagal 1882 m. rugsėjo 14 d. *Real decreto por el que se aprueba la Ley de Enjuiciamiento Criminal* (Karaliaus dekretas, kuriuo patvirtinamas Baudžiamojo proceso kodeksas, toliau – Ispanijos baudžiamojo proceso kodeksas) 774 straipsnį siekiant nustatyti įtariamos nusikalstamos veikos pobūdį ir aplinkybes. 2014 m. liepos 25 d. kaltinamajame akte Ispanijos prokuroras nurodė, kad „reikėtų pripažinti laikinąją jurisdikciją, kol bus išsiaiškintos nelaimės priežastys, nes tai galėtų būti su terorizmu susijusios nusikalstamos veikos, priklausančios *Audiencia Nacional* (Nacionalinis teismas, Ispanija) jurisdikcijai“.
- 5 Vėlesnėje 2014 m. rugsėjo 23 d. nutartyje *Juzgado Central de Instrucción n°6* (Nacionalinio ikiteisminio tyrimo teismas Nr. 6) nurodė: „kadangi teroro akto versija buvo atmesta, dar reikia ištirti, ar veika galėjo būti padaryta dėl pilotų nepatyrimo ar neatsargumo“.
- 6 2014 m. liepos 29 d. Prancūzijoje ikiteisminio tyrimo teisėjui buvo perduotas kaltinamasis aktas dėl X, kaltinant neatsargiu gyvybės atėmimu dėl nekompetencijos, neatsargumo, neatidumo, aplaidumo arba įstatyme ar kitame teisės akte nustatyto įpareigojimo elgtis atsargiai ir saugiai pažeidimo.
- 7 Prancūzijos ir Ispanijos ikiteisminio tyrimo teisėjai bendradarbiavo tarpusavyje per teismo pavedimus, tarptautinės savitarpio pagalbos baudžiamosiose bylose prašymus, ekspertų apklausas ir keitimąsi procesiniais dokumentais. Prancūzijos tyrėjai, peržiūrėję Ispanijoje vykdytą procesą, nustatė, kad daug šio proceso dokumentų yra daugelio tikslų Prancūzijos teisėjų prašymų pateikti dokumentus pagal tarptautinį teismo pavedimą rezultatas.
- 8 Tarp šių dokumentų yra Ispanijos proceso 1 tomo e. laiškas, kuriame advokatas F. J. S. M. kreipėsi į Nacionalinį teismą, siekdamas informuoti teisėją, kad vykstant procesui jis atstovaus bendrovei *Swiftair*.
- 9 2016 m. liepos 18 d. *Juzgado Central de Instrucción n°6* (Nacionalinio ikiteisminio tyrimo teismas Nr. 6) priėmė laikinąją nutartį, kad nėra pagrindo priimti sprendimo, ir nutraukė procesą, tinkamai įpareigojęs prokuratūrą. Nutartyje nurodyta: „tuo metu teroro akto įvykdymo galimybė buvo atmesta. Tyrimas <...> buvo tęsiamas siekiant nustatyti, ar incidentą galėjo lemti Ispanijos pilotų C. M. A. ir G. C. I. Á neatsargumas ar nekompetencija, ir šiuo tikslu atlikus ekspertizės buvo padaryta išvada, kad: atsižvelgiant į išanalizuotus dokumentus, kiek tai susiję su įgulos žmogiškuoju ir profesiniu aspektu, taip pat ECLTV orlaivio būkle, neradome jokių įrodymų, kad bendrovė *Swiftair* būtų padariusi pažeidimų, kurie galėjo būti susiję su skrydžio Nr. AH5017 aviacijos avarija, įvykusia liepos 24 d. Malyje. Savo ruožtu ekspertai <...> daro išvadą, kad bendrovės *Swiftair* naudotas skrydžių simulatorius buvo tinkamas atlikti visas Tarnybos reikalaujamas treniruotes įvairiais mokymo ir kontrolės etapais. Jis

puikiai tiko orlaivio MD-83 pilotų rengimui ir treniravimui, be to, jis turėjo skaitmeninius prietaisus, kurie atitiko avarijoje sudužusio orlaivio prietaisus. Taigi nebuvo nustatyta jokie objektyvaus pareigos elgtis atidžiai ar rūpestingai, kurios privalo laikytis orlaivių pilotai, pažeidimo.“

- 10 Tokia laikinoji nutartis dėl pagrindo priimti sprendimą nebuvimo ir proceso nutraukimas buvo paskelbti Ispanijoje po to, kai Ispanijos teismo procese buvo pateikta EASA (*European Union Aviation Safety Agency*, Europos Sąjungos aviacijos saugumo agentūra) pareigūnų ekspertizės ataskaita, kurioje buvo nurodyti pažeidimai, susiję su tuo, kaip buvo organizuojami pasikartojantys pilotų mokymai, vykdomi tuo pat metu, kai buvo atliekama kontrolė, tačiau nenustatyta, kad jie būtų kaip nors susiję su incidentu, ir buvo manoma, kad tikrinant pilotų kompetenciją nenustatyta jokių trūkumų.
- 11 Ji taip pat buvo priimta po to, kai buvo pateikta tarptautinio saugumo tyrimo ataskaita, parengta pagal Tarptautinės civilinės aviacijos konvencijos 13 priedo nuostatas, už šį tyrimą buvo atsakinga Malio, t. y. valstybės, kurioje įvyko avarija, transporto ministerija. Užbaigusi šią ataskaitą, tyrimo komisija parengė rekomendacijas dėl gamintojo nuolatinės apsaugos nuo apledėjimo sistemos galimybių studijos; ledo kristalų aptikimo sąlygų įtraukimo į FCOM (*Flight Crew Operating Manual*) procedūras; apledėjimo kreiserinio skrydžio metu ypatumų įtraukimą į dokumentaciją ir mokymus; CVR (*Cockpit Voice Recorder* – kabinos garso įrašymo įrenginiai) patikros procedūros pakeitimo, kol bus nutrauktas ICAO (Tarptautinė civilinės aviacijos organizacija) 6 priede numatytas magnetinių juostų naudojimas; skrydžių valdymo centrų tarpusavio koordinavimo gerinimo tarp Nigerio, Burkina Faso ir Malio valdžios institucijų. Oro transporto bendrovei *Swiftair* nebuvo pateikta jokių rekomendacijų.
- 12 Prancūzijoje techninius tyrimus buvo pavesta atlikti 2014 m. rugsėjo 2 d. sudarytai trijų ekspertų grupei. Galutinė ataskaita buvo pateikta 2016 m. gruodžio 23 d. Ekspertų grupė padarė išvadą, kad prie avarijos prisidėjo šie veiksniai:
 - sezoninė pilotų veikla, kai pilotai dirbo tik kelis mėnesius su ilgomis pertraukomis, o tai prisidėjo prie to, kad neįprastomis situacijomis pilotų profesionalumo lygis buvo žemesnis;
 - nepakankama antžeminių treniruočių ir treniruočių skrydžių simulatoriuje apimtis ir neišsamus turinys, kurie prisidėjo prie išorinių skrydžio sąlygų nepastebėjimo;
 - nebuvo panaudotos apsaugos nuo variklių apledėjimo priemonės; nebuvo pastebėtas variklių parametrų pablogėjimas; nebuvo pastebėtas didelis greičio sumažėjimas ir dėl to atsiradę posvyrio požymiai; nebuvo tinkamai sureaguota į prasidėjusį kritimą; pablogėjo gebėjimas susidoroti su dideliu darbo krūviu;
 - maršruto pasikeitimas, tarpotropinio fronto buvimas ir radijo ryšio sunkumai, kurie prisidėjo prie darbo krūvio padidėjimo ir sumažino susisiekimą su įgula;

- toje pačioje įguloje buvo du sezoniškai dirbantys pilotai, kurie turėjo beveik 8 mėnesius trukusią skrydžių pertrauką.
- 13 2017 m. birželio 29 d. Prancūzijos ikiteisminio tyrimo teisėjai pareiškė kaltinimus bendrovei *Swiftair SA*, juridiniam asmeniui, atstovaujama šios bendrovės viceprezidento S. L. F., dėl netyčinės žmogžudystės, nes „dėl nekompetencijos, neatsargumo, neatidumo, aplaidumo ar įstatymuose ar kituose teisės aktuose nustatytos pareigos elgtis atsargiai ar saugiai nevykdymo, šiuo atveju dėl nepakankamo skrydžio AH5017 įgulos apmokymo užtikrinimo, kuris prisidėjo prie to, kad ji nepastebėjo išorinių skrydžio sąlygų, variklio parametrų pablogėjimo, nesinaudojo orlaivio apsaugos priemonėmis ir tinkamai nesureagavo į prasidėjusį orlaivio kritimą, netyčia sukėlė visų orlaivyje buvusių žmonių, įskaitant aukas iš Prancūzijos, mirtį, t. y. padarė veikas, už kurias baudžiama pagal *Code pénal* (Baudžiamasis kodeksas) 221-6, 221-7, 221-8, 221-10 straipsnius.“
- 14 Bendrovė *Swiftair* ginčijo jai pareikštus kaltinimus, teigdama, kad Ispanijos teisminė institucija priėmė jai palankų sprendimą nutraukti bylą. Jos nuomone, tai yra galutinis sprendimas, kuris yra privalomas Prancūzijoje atsižvelgiant į Konvencijos dėl Šengeno susitarimo įgyvendinimo (toliau – KŠSI) 54 straipsnyje įtvirtintą *ne bis in idem* principą.
- 15 Ikiteisminio tyrimo teisėjas atmetė bendrovės *Swiftair* pateiktą baudžiamojo persekiojimo nutraukimu grindžiamą prieštaravimą ir nurodė:
- „KŠSI 54 straipsnyje įtvirtintas *ne bis in idem* principas netaikomas sprendimui, kuriu Susitariančiosios Valstybės institucija, baigusi tirti bylos aplinkybes, prieš pareiškiant kaltinimus nusikaltimo padarymu įtariamam asmeniui, nurodo sustabdyti vykdomą baudžiamąjį persekiojimą, kai šiuo sprendimu sustabdyti persekiojimą pagal šios valstybės nacionalinę teisę nėra galutinai užbaigiama baudžiamoji byla, todėl jis neužkerta kelio naujam baudžiamajam persekiojimui šioje valstybėje dėl tų pačių veikų“ (2016 m. birželio 29 d. Sprendimas *Kossowski*, C-486/14, EU:C:2016:483 ir 2008 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *Turanský*, C-491/07, EU:C:2008:768, 45 punktą).
- „Pagal Ispanijos Baudžiamojo proceso kodekso 637 ir 641 straipsnius baudžiamosios bylos nutraukimas arba pagrindo priimti sprendimą nebuvimas ikiteisminėje stadijoje gali būti dviejų formų: vadinamasis „paprastas“ nutraukimas, kai nėra rimtų įrodymų, kad buvo padaryta veika, kuria grindžiamas baudžiamasis persekiojimas, kad veika nėra baudžiamasis nusizengimas ar nusikaltimas arba kad bylos nagrinėjimo metu paaiškėja, kad kaltinamieji negali būti traukiami baudžiamojon atsakomybėn kaip nusikaltimo vykdytojai, bendrininkai ar nusikalstamu būdu įgytą turtą nuslėpę asmenys, arba vadinamasis „laisvas“ arba „laikinas“ nutraukimas, kai veikos, kuria grindžiamas baudžiamasis persekiojimas, padarymo faktas neatrodo tinkamai įrodytas arba kai tyrimas rodo, kad buvo padarytas baudžiamasis nusizengimas, tačiau nėra pakankamo pagrindo apkaltinti vieną ar daugiau konkrečių asmenų kaip nusikaltimo vykdytojus, bendrininkus ar nusikalstamu būdu įgytą turtą nuslėpusius asmenis. Toks laikinas

bylos nagrinėjimo nutraukimas, neturintis atitikmens Prancūzijos teisėje, neužkerta kelio atnaujinti bylos nagrinėjimą, kai paaiškėja naujų tikrintinų aplinkybių, pateisinančių bylos nagrinėjimo atnaujinimą, kurie jį pateisina, nepateikiant naujo skundo ar papildomo kaltinimo.

Ispanijos teismų praktikoje patikslinama, kad *res judicata* galia suteikiama tik nutartims nutraukti bylą arba nutartims, kuriomis pripažįstama, kad nėra pagrindo priimti sprendimą, jeigu jomis galutinai užbaigiamas baudžiamasis persekiojimas. Pagal *Tribunal Supremo* (Aukščiausiasis Teismas, Ispanija) baudžiamųjų bylų kolegijos jurisprudenciją tik „paprasčiausia“ nutartis nutraukti bylą turi tokią pačią *res judicata* galią kaip ir galutinis sprendimas. Taigi naujos baudžiamosios bylos iškėlimas tam pačiam asmeniui dėl tų pačių veikų, dėl kurių buvo nuspręsta, kad nėra pagrindo priimti sprendimo, šiuo atveju būtų *non bis in idem* principo pažeidimas. Taigi laikinosios nutartys nutraukti bylą arba nutartys, kuriomis konstatuojama, kad nėra pagrindo priimti sprendimą, priimtos tuo atveju, kai paaiškėja, kad atitinkamos veikos padarymas nėra tinkamai įrodytas arba kai nėra pakankamo pagrindo apkaltinti konkretaus asmens šios veikos padarymu, neturi *res judicata* galios. Taigi toks bylos nutraukimas yra „laikinas“, nėra kliūtis atnaujinti procesą, jeigu paaiškėja naujų tikrintinų aplinkybių, suteikiančių tam pagrindą.

Nagrinėjamu atveju 2016 m. liepos 18 d. *Juzgado Central de Instrucción n°6* (Nacionalinis ikiteisminio tyrimo teismas Nr. 6) priimtas sprendimas nutraukti bylą yra sprendimas dėl „sobreseimiento provisional“ (sprendimas laikinai nutraukti bylą), todėl jis neturi *res judicata* galios. Taigi bendrovės *Swiftair* argumentas, kad tai yra galutinis sprendimas, kuris yra privalomas Prancūzijoje pagal *ne bis in idem* principą, turi būti atmestas.“

- 16 2021 m. gegužės 18 d. nutartimi byla dėl kaltinamosios bendrovės *Swiftair SA* buvo perduota *Tribunal judiciaire de Paris* (Paryžiaus bendrosios kompetencijos teismas).

2. Teisinis pagrindas

A. Sąjungos teisė

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija

- 17 50 straipsnyje „Teisė nebūti du kartus teisiama ar baudžiamam už tą pačią nusikalstamą veiką“ nustatyta:

„Niekas negali būti antrą kartą teisiama ar baudžiamas už nusikalstamą veiką, dėl kurios Sąjungoje jis jau buvo galutinai išteisintas ar pripažintas kaltu pagal įstatymą.“

*Konvencija dėl Šengeno susitarimo, 1985 m. birželio 14 d. sudaryto tarp Beniliukso ekonominės sąjungos valstybių, Vokietijos Federacinės Respublikos ir Prancūzijos Respublikos vyriausybių dėl laipsniško jų bendrų sienų kontrolės panaikinimo, įgyvendinimo, pasirašyta 1990 m. birželio 19 d. Šengene**

18 54 straipsnyje „*Ne bis in idem* principo taikymas“ nustatyta:

„Asmuo, kurio teismo procesas vienoje Susitariančiojoje Šalyje yra galutinai baigtas, už tas pačias veikas negali būti persekiojamas kitoje Susitariančiojoje Šalyje, jei jau paskirta bausmė, ji jau įvykdyta, faktiškai vykdoma arba pagal nuosprendį priėmusios Susitariančiosios Šalies įstatymus nebegali būti vykdoma.“

B. Nacionalinė teisė

Prancūzijos teisės aktai

Baudžiamąjo proceso kodeksas

19 695–9–54 straipsnyje nustatyta:

„Taikydamos 2009 m. lapkričio 30 d. Tarybos pamatinį sprendimą 2009/948/TVR dėl jurisdikcijos įgyvendinimo kolizijų baudžiamuosiuose procesuose prevencijos ir sprendimo, jeigu keliuose valstybėse narėse lygiagrečiai nagrinėjamos baudžiamosiose bylose dėl tų pačių asmenų ir tų pačių nusikalstamų veikų gali būti priimti galutiniai teismo sprendimai, atitinkamų valstybių narių kompetentingos institucijos viena kitai perduoda informaciją apie baudžiamąjį procesą ir kartu nagrinėja, kaip jos gali apriboti neigiamas tokių lygiagrečių procesų vykdymo pasekmes.“

Ispanijos teisės aktai

1882 m. rugsėjo 14 d. Real Decreto por el que se aprueba la Ley de Enjuiciamiento Criminal (Karaliaus dekretas, kuriuo patvirtinamas Baudžiamąjo proceso kodeksas) (Ispanijos baudžiamąjo proceso kodeksas)

20 637 straipsnyje nustatyta:

„Įprasti atvejai, kai nėra pagrindo priimti sprendimo:

1) kai nėra svarių įrodymų, kad veika, dėl kurios buvo pradėtas baudžiamasis persekiojimas, buvo padaryta;

* Ispanijai taikoma nuo susitarimo dėl Ispanijos Karalystės prisijungimo prie 1991 m. birželio 25 d. Bonoje pasirašytos Konvencijos dėl Šengeno susitarimo įgyvendinimo (OL L 239, 2000, p. 19; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k. 19 sk., 2 t., p. 9).

2) kai veika nėra baudžiamasis nusižengimas arba nusikaltimas;

3) kai vykstant procesui paaiškėja, kad kaltinamieji neatsako baudžiamąja tvarka kaip nusikaltimo vykdytojai, bendrininkai ar nusikalstamu būdu įgytą turtą nuslėpę asmenys“.

21 641 straipsnyje nustatyta:

„Laikinas sprendimo nepriėmimas:

1) kai paaiškėja, kad nusikalstamos veikos, dėl kurios pradėtas baudžiamasis persekiojimas, padarymas nėra tinkamai įrodytas;

2) jeigu atlikus ikiteisminį tyrimą paaiškėja, kad nusikalstama veika buvo padaryta, tačiau nėra pakankamų priežasčių apkaltinti asmenį ar kelis konkrečius asmenis kaip vykdytojus, bendrininkus ar nusikalstamu būdu įgytą turtą nuslėpusius asmenis.“

Código penal (Ispanijos baudžiamasis kodeksas)

22 31bis straipsnyje nustatyta:

„1. Šiame kodekse numatytais atvejais juridiniams asmenims kyla baudžiamoji atsakomybė už jų vardu arba jų interesais ir naudai padarytas nusikalstamas veikas, kurias padaro jų teisiniai atstovai ir faktiniai arba teisiniai vadovai.

Tais pačiais atvejais juridiniams asmenims taip pat kyla baudžiamoji atsakomybė už nusikalstamas veikas, kurias bet kuris asmuo, būdamas pavaldus pirmoje pastraipoje nurodytiems fiziniams asmenims, padaro vykdydamas įmonės veiklą įmonės vardu ir jos naudai, jeigu, atsižvelgiant į konkrečias bylos aplinkybes, jis galėjo padaryti šias veikas, nes nebuvo tinkamai kontroliuojamas.

2. Juridinių asmenų baudžiamoji atsakomybė kyla nuo to momento, kai nustatoma, kad buvo padaryta nusikalstama veika, kurią turėjo padaryti pirmesnėje šio straipsnio dalyje nurodytus įgaliojimus ar pareigas vykdančias asmuo, net jeigu konkretus atsakingas fizinis asmuo nebuvo individualiai nustatytas arba nebuvo įmanoma jo apkaltinti. Kai dėl tų pačių nusikalstamų veikų abiem skiriama bauda, teisėjai arba teismai pakeičia atitinkamas sumas taip, kad gauta suma nebūtų neproporcinga šių nusikalstamų veikų sunkumui.“

3. Šaliu argumentai:

Kaltinamoji (Swiftair)

23 Pagrindinis bendrovės *Swiftair* argumentas yra tas, kad Ispanijoje atliktas tyrimas, kurį sudarė 11 bylos tomų ir kurį atliko garsus Ispanijos teisėjas, turėtų būti laikomas išsamiu tyrimu, kurį užbaigus teisėjas, remdamasis išsamiais tyrimais

dėl bendrovės *Swiftair* galimai padarytų pažeidimų rengiant pilotus, galėjo nuspręsti, kad nėra pagrindo patraukti jos baudžiamojon atsakomybėn. Ji teigia, kad ši nutartis, kuria konstatuojama, kad nėra pagrindo priimti sprendimo, nors ir yra laikina, turėjo būti pripažinta įprasta nutartimi nutraukti bylą, nesant jokios konkrečios nusikalstamos veikos, ir kad bet kuriuo atveju ši laikinoji nutartis nutraukti bylą galėjo būti apskūsta, bet to nebuvo padaryta, ir neleido atnaujinti bylos nagrinėjimo nesant naujų kaltinimų: taigi ji turi būti pripažinta galutiniu sprendimu, kaip tai suprantama pagal KŠSI 54 straipsnį ir Teisingumo Teismo jurisprudenciją, o bendrovė *Swiftair* kaip vienintelis asmuo, kuris, greta pilotų, buvo įvardytas nutartyje nutraukti bylą, gali remtis jos *ne bis in idem* poveikiu.

- 24 Bendrovė *Swiftair* priduria, kad paaiškėjus naujoms aplinkybėms Prancūzijos teismai akivaizdžiai neturi jurisdikcijos nagrinėti bylos, nes pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją (2014 m. birželio 5 d. Sprendimo *M, C-398/12*, EU:C:2014:1057, 41 punktas) tyrimą gali atnaujinti tik Ispanijos ikiteisminio tyrimo teisėjas.
- 25 Be to, bendrovė *Swiftair* daro išvadą, kad dabar Ispanijoje jau yra suėjęs senaties terminas ir kad tyrimas šioje šalyje nebegalėtų būti atnaujintas, net jei būtų pateikti nauji kaltinimai. Taigi dėl senaties termino ši nutartis nutraukti bylą įgijo *res judicata* galią, todėl, šios bendrovės nuomone, yra „dvigubai“ galutinė.
- 26 Galiausiai bendrovė *Swiftair* nurodo, kad nors tuo metu juridinių asmenų atsakomybė Ispanijoje buvo ribota, buvo galima patraukti atsakomybėn juridiniam asmeniui atstovaujančius fizinius asmenis ir kad būtent šiuo tikslu Ispanijos ikiteisminio tyrimo teismas savo nutartyje nutraukti bylą nurodė, kad nebuvo įmanoma konkrečiai nustatyti jokio bendrovės *Swiftair* pažeidimo.

Prokuratūra

- 27 Prokuratūra mano, kad įvairios teisinės nuomonės, kurias ikiteisminio tyrimo metu Ispanijoje pateikė Prancūzijos teisėjai arba universiteto dėstytojai, išklausti kaip specialistai dėl *ne bis in idem* principo, negali būti laikomos pakankamomis, kad teismas būtų išsamiai informuotas, nes tik Teisingumo Teismas turi teisę aiškinti KŠSI 54 straipsnio prasmę dviem šioje byloje iškeltais teisiniais klausimais: Ispanijos teismo priimtos nutarties laikinai nutraukti bylą ir fizinio bei juridinio asmenų sutapties.

Civiliniai ieškovai

- 28 Civiliniai ieškovai mano, kad Ispanijos teismo nutartis laikinai nutraukti bylą teisinėse sistemose, kuriose nėra jokio ikiteisminio tyrimo teisėjo, atitinka prokuratūros sprendimą nutraukti bylą ir kad pagal suformuotą Prancūzijos *Cour de Cassation* (Kasacinis teismas) ir Teisingumo Teismo jurisprudenciją toks sprendimas neprilygsta galutiniam sprendimui. Jie pabrėžia, kad pati Ispanijos teismų praktika yra labai aiški, kiek tai susiję su šių laikinų sprendimų nutraukti bylą *res judicata* galia, kitaip nei paprastų sprendimų nutraukti bylą.

- 29 Civiliniai ieškovai taip pat pažymi, kad Ispanijos ikiteisminio tyrimo teisėjas neatliko jokio rimto ir išsamaus tyrimo ir kad visos bendrovės *Swiftair* darbuotojų apklausos buvo atliktos vykdant tyrimą Prancūzijoje, kad ekspertai galėtų išanalizuoti bendrovės rūpestingumą.
- 30 Galiausiai jie pabrėžia, kad bet kuriuo atveju tam, kad kitoje byloje priimtas sprendimas turėtų *res judicata* galią, turi sutapti šalys, pagrindas ir dalykas: šiuo atveju civiliniai ieškovai teigia, kad, pirma, šalys nėra tapačios, nes bendrovė *Swiftair* nebuvo persekiojama Ispanijoje, o Ispanijoje juridiniai asmenys negalėjo būti patraukti atsakomybėn už lėktuvo avariją, antra, teisinio kvalifikavimo sutapties taip pat nėra, nes Prancūzijoje atliktas tyrimas buvo susijęs su netyčiniu nužudymu, o tyrimas Ispanijoje buvo pradėtas dėl teroro akto ir buvo tęsiamas tiriant pilotų pažeidimus pagal Oro navigacijos įstatymą. Apibendrinant galima daryti tokią išvadą: kadangi Ispanijoje bendrovė *Swiftair* nebuvo jokio baudžiamojo persekiojimo objektas ir bet kuriuo atveju ten dėl jos negalėjo būti atliekamas tyrimas, ji negali remtis *ne bis in idem* taisykle.

4. Teismo vertinimas:

Taikytinų teisės aktų analizė

- 31 Pirmiausia teismas nurodo Sąjungos, Prancūzijos ir Ispanijos teisės teisinį pagrindą.
- 32 Sąjungos teisės srityje teismas, nagrinėdamas principą *ne bis in idem*, rėmėsi KŠSI 54 straipsniu. Pirmiausia dėl „bis“ jis nurodo sprendimus, kuriuose Teisingumo Teismas daugiausia dėmesio skyrė sprendimo galutiniam pobūdžiui, kaip tai suprantama pagal KŠSI 54 straipsnį (2003 m. vasario 11 d. Sprendimas *Gözütok ir Brügge*, C-187/01 ir C-385/01, EU:C:2003:87; 2005 m. kovo 10 d. Sprendimas *Miraglia*, C-469/03, EU:C:2005:156; 2008 m. gruodžio 22 d. Sprendimas *Turanský*, C-491/07, EU:C:2008:768; 2014 m. birželio 5 d. Sprendimas *M*, C-398/12, EU:C:2014:1057; ir 2016 m. birželio 29 d. Sprendimas *Kossowski*, C-486/14, EU:C:2016:483). Teismas apibendrina išvadas taip: galutinis sprendimas nebūtinai yra teismo priimtas sprendimas; vis dėlto juo Susitariančiojoje Valstybėje turi būti galutinai nutraukiama baudžiamoji byla; jis būtinai turi būti priimtas išnagrinėjus bylą iš esmės; pripažįstama, kad baudžiamoji byla tam pačiam asmeniui gali būti atnaujinta, ir jeigu kalbama apie tas pačias nusikalstamas veikas, su vienintele sąlyga, kad yra pateikti nauji kaltinimai.
- 33 Toliau nagrinėdamas „idem“ teismas cituoja 2006 m. kovo 9 d. Sprendimą *Van Esbroeck*, C-436/04, EU:C:2006:165; ir 2006 m. rugsėjo 28 d. Sprendimą *Gasparini ir kt.*, C-467/04, EU:C:2006:610, pridurdamas, kad pastarajame sprendime aiškiai neatsakyta į klausimą, ar sprendimas nutraukti bylą fizinių asmenų naudai valstybėje, kuri yra susitarimo šalis, gali turėti *ne bis in idem*

poveikį juridiniams asmenims, kaltinamiems tomis pačiomis veikomis kitoje valstybėje, susitarimo šalyje.

- 34 Dėl Prancūzijos teisės teismas nurodo Baudžiamojo proceso kodekso 695-9-54 straipsnį, kuriame daroma nuoroda į 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Tarybos pamatinį sprendimą 2009/948/TVR, kuriame, be kita ko, numatyta kreiptis į Eurojustą, kai nėra konsensuso dėl konkuruojančių jurisdikcijų, tačiau tik pažymi, kad rezultatyvus Ispanijos ir Prancūzijos teisminių institucijų susirašinėjimas atliekant tyrimą neleido iš anksto išspręsti klausimo dėl galimo sprendimų prieštaravimo užbaigus lygiagrečiai vykdytus tyrimus.
- 35 Dėl Ispanijos teisės teismas glaustai nurodo minėtuose Ispanijos baudžiamojo proceso kodekso 637 ir 641 straipsniuose įtvirtintą sprendimų nutraukti bylą tvarką ir juridinių asmenų atsakomybės tvarką.

Sprendimų nutraukti bylą tvarka

- 36 Kitaip nei Prancūzijos teisėje, Ispanijos teisės aktuose neregamentuojamos proceso, kuris buvo nutrauktas priėmus sprendimą laikinai nutraukti bylą, atnaujinimo sąlygos. Taigi šio proceso atnaujinimo sąlygos buvo apibrėžtos Ispanijos teismų praktikoje, kurioje iš esmės nustatytas reikalavimas pateikti naujus kaltinimus (1997 m. birželio 30 d. *Tribunal Supremo* sprendimas, vėliau patvirtintas), pagal kurį neleidžiama atnaujinti baudžiamosios bylos remiantis tais pačiais įrodymais, o nutarčiai dėl laikino bylos nutraukimo suteikiama tam tikra galia, be kita ko, kalbant apie „bylos medžiagoje pateiktų įrodymų pakankamumą, kad būtų galima tęsti procesą“.
- 37 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas apibendrina kaltinamosios ir civilinių ieškovų cituotą jurisprudenciją ir daro išvadą, kad kiekvienos iš šalių nurodyti sprendimai nėra nesuderinami ir įrodo: Ispanijos teismai nustatė tikslus kriterijus, pagal kuriuos bylos nagrinėjimas turi būti atnaujintas priėmus nutartį laikinai nutraukti bylą, reikalaujant pateikti naujus kaltinimus; kadangi galima tęsti procesą po to, kai yra priimta nutartis laikinai nutraukti bylą, ji neprilygsta galutiniam sprendimui, kuris turi visišką *res judicata* galią; kadangi, atsižvelgiant į ginčytiną Ispanijos teismų praktiką lengvai priiminėti nutartis laikinai nutraukti bylą, teismai kiekvienu konkrečiu atveju nagrinėja bylos turinį, kad įvertintų, kokios turi būti paskelbtos nutarties laikinai nutraukti bylą pasekmės.

Juridinių asmenų atsakomybės tvarka

- 38 Juridinių asmenų atsakomybė Ispanijoje nustatyta *Ley Orgánica 1/2015, de 30 de marzo, por la que se modifica la Ley Orgánica 10/1995, de 23 de noviembre, del Código Penal* (2015 m. kovo 30 d. Organinis įstatymas Nr. 1/2015, kuriuo iš dalies keičiamas 1995 m. lapkričio 23 d. Organinis įstatymas Nr. 10/1995 dėl Baudžiamojo kodekso).

- 39 Eismo įvykio dieną jam buvo taikomas *Código penal* (Ispanijos baudžiamasis kodeksas) 31*bis* straipsnis (cituotas šios santraukos 22 punkte), kuriame, be kita ko, numatyta: „1. Šiame kodekse numatytais atvejais juridiniams asmenims kyla baudžiamoji atsakomybė <...>“
- 40 Iš šio teksto matyti, kad Ispanijoje juridinių asmenų atsakomybė gali kilti tik už baigtinį pažeidimų sąrašą, kuriame nėra 1964 m. gruodžio 24 d. *Ley 209/1964, de 24 de diciembre, Penal y Procesal de la Navegación Aérea* (Įstatymas Nr. 209/1964 dėl baudžiamosios teisės ir proceso oro navigacijos srityje), kuriame numatytas baudžiamasis nusižengimas dėl didelio neatsargumo ar nepatyrimo oro navigacijoje, 65 straipsnio ir Ispanijos *Código penal* (Ispanijos baudžiamasis kodeksas) 142 straipsnio dėl neatsargaus gyvybės atėmimo.
- 41 Tada teismas nagrinėja KŠSI 54 straipsniu grindžiamą prieštaravimą dėl baudžiamojo persekiojimo nutraukimo dėl 2016 m. liepos 18 d. *Juzgado Central de Instrucción n°6* (Nacionalinis ikiteisminio tyrimo teismas Nr. 6) nutarties laikinai nutraukti baudžiamąją bylą.
- 42 Šiuo tikslu jis mano, kad būtina išnagrinėti:
- 1) ar Ispanijos sprendimas yra „galutinis sprendimas“, kaip tai suprantama pagal Sąjungos teisę;
 - 2) ar priėmus Ispanijos sprendimą bendrovės *Swiftair* teismo procesas gali būti laikomas „galutinai baigtu“, o tam reikia apibrėžti KŠSI 54 straipsnyje, pagal kurį galima remtis *ne bis in idem* principu, vartojamos sąvokos „asmuo, kurio teismo procesas yra galutinai baigtas“ apimtį, kai ikiteisminis tyrimas užbaigiamas tyrimo stadijoje, neapklausus jokio kito asmens, išskyrus paprastą liudytoją;
 - 3) ar bendrovė *Swiftair* gali remtis sprendimo, priimto teisinėje sistemoje, kurioje už tiriamas veikas gali būti laikomi atsakingi tik jai atstovaujantys fiziniai asmenys, padariniais, o tai reiškia, kad reikia nustatyti, ar plačiai aiškinant sąvoką „asmuo“ KŠSI 54 straipsnyje įtvirtintas *ne bis in idem* principas turi būti automatiškai taikomas juridiniam asmeniui, kuriam teisėtai atstovauja fiziniai asmenys, tuo atveju, kai baudžiamasis persekiojimas yra ir gali būti susijęs tik su šiais fiziniiais asmenimis.

Dėl taikymo šioje byloje nagrinėjamu atveju

1) Ar buvo priimtas „galutinis sprendimas“?

- 43 Per 2023 m. birželio 8 d. teismo posėdį daugiausia buvo diskutuojama apie Ispanijos sprendimo laikinai nutraukti bylą taikymo sritį; vienos šalys teigė, kad jeigu Ispanijoje šis sprendimas neturi *res judicata* galios, nutartis laikinai nutraukti bylą negali būti laikoma galutiniu sprendimu, o kitos pažymėjo, kad Teisingumo Teismo jurisprudencijoje, susijusioje su galutinio sprendimo sąvoka, reikalaujama tik to, kad atitinkamu sprendimu būtų nutrauktas baudžiamasis

persekiojimas, nebent būtų pateikti nauji kaltinimai arba taikomos ypatingosios teisių gynimo priemonės.

- 44 Ispanijos teisė pasižymi tuo, kad tarp nutarčių nutraukti bylą, kurias gali priimti ikiteisminio tyrimo teisėjas, kad užbaigtų tyrimą, išskiriamos nutartys, kuriomis suteikiama galimybė atnaujinti tyrimą dėl naujų kaltinimų (laikinosios nutartys nutraukti bylą), ir nutartys, kuriomis galutinai užbaigiamas tyrimas ir kurios turi *res judicata* galią, nes nėra pažeidimo, nėra pažeidėjo ar atsakingo vykdytojo (paprastosios nutartys nutraukti bylą). Šių dviejų rūšių nutartys yra teismo sprendimai, kuriuos galima apskusti, o jų sukeltos pasekmės iš esmės skiriasi atsižvelgiant į kaltinamojo arba sulaikytojo teises (pavyzdžiui, teisė į garbės ir reputacijos apsaugą, susijusią su sprendimu nutraukti bylą arba išteisinamaisiais nuosprendžiais, teisė į kompensaciją dėl laikino suėmimo atliekant tyrimą arba taikant tam tikras teisių gynimo priemones).
- 45 Tam, kad būtų ištaisytas galimas ikiteisminio tyrimo teisėjų piktnaudžiavimas priimant laikinąsias nutartis nutraukti bylą, Ispanijos teismai kiekvienu konkrečiu atveju gali laikinosioms nutartims nutraukti bylą suteikti tokį patį poveikį kaip ir įprastoms nutartims nutraukti bylą, jeigu jie gali nustatyti, kad ikiteisminio tyrimo teisėjas buvo tokioje situacijoje, kuri pateisintų įprastos nutarties nutraukti bylą priėmimą.
- 46 Vis dėlto Ispanijos teismų praktika yra aiški: laikinosios nutartys nutraukti bylą neturi *res judicata* galios. Tokią galią turi tik įprastos nutartys nutraukti bylą. Vis dėlto 2019 m. sausio 14 d. sprendime (ATC 3/2019) *Tribunal Constitucional* (Konstitucinis Teismas, Ispanija) siekia patikslinti šį skirtumą ir konkrečiai įvertinti procedūrą, per kurią nuspręsta, kad nėra pagrindo priimti sprendimo, siekiant nustatyti jos pasekmes. Jis konstatavo: „galimas sprendimo nutraukti bylą materialinės *res judicata* galios poveikis priklauso ne nuo to, ar sprendimas nutraukti bylą yra galutinis ar laikinas, ir atitinkamai ne nuo absoliutaus negalėjimo atnaujinti bylos nagrinėjimą, bet nuo konkrečių bylos aplinkybių ir nuo to, ar 1) šis sprendimas buvo priimtas baigus nagrinėti baudžiamąją bylą, per kurią kaltinamajam buvo pateiktas atitinkamo sunkumo kaltinimas; 2) už baudžiamąją bylą atsakinga institucija ėmėsi visų būtinų ir pagrįstų tyrimo priemonių, kad nustatytų, ar padaryta veika buvo nusikalstama ir ar suinteresuotasis asmuo dalyvavo ją darant, ir 3) kadangi minėtas sprendimas nutraukti bylą yra galutinis, bylos nagrinėjimo atnaujinimui būtina atsižvelgti į tai, ar atsirado naujų reikšmingų įrodymų dėl veikų nusikalstamo pobūdžio arba suinteresuotojo asmens dalyvavimo jas darant.“
- 47 KŠSĮ 54 straipsnis grindžiamas galutinio nuosprendžio sąvoka ir, atrodo, jame implicitiškai nurodoma tokio nuosprendžio *res judicata* galios sąvoka, iš kurios kyla *ne bis in idem* principas, nes *res judicata* galią turintis nuosprendis draudžia pradėti bet kokį naują to paties kaltinamojo baudžiamąjį persekiojimą dėl tų pačių veikų.

- 48 Vis dėlto Teisingumo Teismo jurisprudencija leidžia manyti, kad nutartis nutraukti bylą, kuria po to, kai buvo atliktas išsamus tyrimas, užbaigiamas baudžiamasis persekiojimas, kuris vėliau gali būti atnaujintas, jeigu pateikiami nauji kaltinimai, yra galutinis sprendimas, kaip tai suprantama pagal KŠSĮ 54 straipsnį. Teisingumo Teismo sprendimuose, kuriuose taip nusprendžiama, *res judicata* galios sąvoka nenurodyta.
- 49 Teisingumo Teismas kartu nurodo, kad sprendimo galia turi būti vertinama pagal Susitariančiosios Valstybės vidaus teisę. Remdamasis būtent šia išlyga, Prancūzijos ikiteisminio tyrimo teisėjas savo nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą teigė: kadangi Ispanijos teismai neigė, kad laikinoji nutartis nutraukti bylą turi *res judicata* galią, ji negali būti galutinis sprendimas ir turėti *ne bis in idem* poveikį.
- 50 Taigi atrodo, kad 2016 m. liepos 18 d. Ispanijos sprendime yra prieštaravimas tarp šių dviejų reikalavimų, nes atrodo, kad ši laikinoji nutartis nutraukti bylą atitinka 2014 m. birželio 5 d. Teisingumo Teismo sprendime *M* (C-398/12, EU:C:2014:1057) nustatytus reikalavimus, Ispanijos teismai aiškiai patvirtino, kad ji neturi materialinės *res judicata* galios, kaip galutinis teismo sprendimas arba įprasta nutartis nutraukti bylą, ir kad ji iš esmės neleidžia asmeniui, kurio naudai ji priimta, įgyti teisių, lygiaverčių toms, kurias turi kaltinamasis, kuriam panaikinti visi kaltinimai.
- 51 Taigi būtina nustatyti, ar Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad KŠSĮ 54 straipsnyje numatyta „galutinio sprendimo“ sąvoka reikalauja, kad, atsižvelgiant į atitinkamos valstybės vidaus teisę, sprendimui būtų priskirtos visos iš *res judicata* galios kylančios pasekmės, ar tik „santykinės“ *res judicata* galios pasekmės, draudžiančios bet kokią naują persekiojimą tik dėl tų pačių kaltinimų, nesuteikiant atitinkamam asmeniui visų kitų teisių, kurias jis gali turėti, kai yra išteisinamas.
- 52 Šiuo tikslu teismas pateiks pirmąjį toliau nurodytą prejudicinį klausimą.
- 2) *Ar yra „galutinai nuteistas asmuo“?*
- 53 Pradėjus tyrimą Ispanijoje, teismas pirmiausia nagrinėjo, ar tai galėjo būti teroro aktas, dėl kurio sudužo orlaivis. Kadangi nepavyko nustatyti teroro akto, Ispanijos teismas tęsė tyrimą, siekdamas nustatyti, ar avarija įvyko dėl pilotų nepatyrimo ar neatsargumo, ir padarė išvadą, kad nenustatyta „jokio objektyvaus pareigos elgtis atidžiai ar rūpestingai, kurios privalo laikytis orlaivių pilotai“, pažeidimo.
- 54 Ispanijoje atlikto ikiteisminio tyrimo byloje tik bendrovės *Swiftair* darbuotojų apklausos, atliktos 2014 m. lapkričio mėn., atitinka apklausas, kurių Prancūzijos ikiteisminio tyrimo teisėjai prašė teismo pavedimu. Ispanijos policijos pareigūnai apklausė šiuos įvairius bendrovės *Swiftair* vadovus kaip paprastus liudytojus dalyvaujant Prancūzijos policijai.

- 55 Ispanijos bylą nagrinėjantis teisėjas neapklausė nei bendrovės *Swiftair*, nei jos teisinio atstovo, kaip tai vėliau galėjo padaryti Prancūzijos teismas, kai bendrovei buvo pareikšti kaltinimai.
- 56 Taigi, nors Ispanijoje buvo atliekami tyrimai dėl bendrovės *Swiftair* pilotų rengimo ir treniravimo, siekiant nustatyti, ar jie galėjo būti neatsargūs arba stokojo tam tikros patirties, bendrovė *Swiftair* niekada nebuvo oficialiai patraukta baudžiamojon atsakomybėn nei Ispanijos prokuroro, nei Ispanijos ikiteisminio tyrimo teisėjo, kuris būtų oficialiai jai pranešęs apie dėl jos atliekamus tyrimus, kuriuos užbaigus gali būti pradėtas procesas.
- 57 Tiesiog pažymėtina, jog laikinosios nutarties nutraukti bylą motyvuose nurodyta, kad „nerasta jokių įrodymų, kad bendrovė *Swiftair* padarė pažeidimų, kurie galėtų būti susiję su liepos 24 d. Malyje įvykusia skrydį AH5017 vykdžiusio lėktuvo avarija“.
- 58 Teisingumo Teismo jurisprudencijoje nepaaiškinta, ką Sąjungos teisėje turi apimti sąvoka „asmuo, kurio teismo procesas <...> yra galutinai baigtas“, šiuo konkrečiu atveju, kai byla užbaigiama sprendimu nutraukti bylą. Ar ši sąvoka taikoma visiems asmenims, kuriems atliekant tyrimą tiesiogiai ar netiesiogiai pareikšti kaltinimai, net ir nesant jokio teisėjo ar prokuroro akto, kuriame būtų tiksliai nurodyti ir įvardyti asmenys, dėl kurių atliekamas tyrimas ir kurie įtariami padarę nusikalstamą veiką?
- 59 Teismas pateikia antrą toliau nurodytą klausimą dėl KŠSI 54 straipsnyje vartojamos sąvokos „asmuo, kurio teismo procesas <...> yra galutinai baigtas“.
- 3) Sąvoka „asmuo“ ir juridinio asmens bei jo teisėtų atstovų, fizinių asmenų, tapatumo klausimas
- 60 Bendrovė *Swiftair* neginčijo, kad pačios bendrovės, atsižvelgiant į juridinių asmenų baudžiamosios atsakomybės taisyklių ribojamąjį pobūdį Ispanijoje, negalima tiesiogiai apkaltinti neatsargiu gyvybės atėmimu, kurį Ispanijos teismai būtų galėję pripažinti, jeigu būtų manę, kad pilotai neturėjo kompetencijos arba buvo nepatyrę.
- 61 Vis dėlto bendrovė *Swiftair* teigė, kad jeigu atlikus tyrimą būtų nustatyta šios bendrovės užtikrinamo pilotų rengimo ir įgūdžių išlaikymo trūkumų, bendrovės *Swiftair* teisiniai atstovai (fiziniai asmenys) būtų buvę patraukti baudžiamojon atsakomybėn už neatsargų gyvybės atėmimą, ir bendrovė būtų patraukta atsakomybėn netiesiogiai.
- 62 Tuo remdamasi bendrovė *Swiftair* daro išvadą, kad nutartis nutraukti bylą, kuri reiškia, kad nėra pakankamų įrodymų, kuriais remiantis bendrovės teisinius atstovus būtų galima apkaltinti neatsargiu gyvybės atėmimu, jos teisiniams atstovams ir jai, kaip juridiniam asmeniui, turi *non bis in idem* poveikį, kuriuo galima remtis prieš visas Sąjungos valstybes.

63 Dėl tokių samprotavimų, dėl kurių, jeigu jiems būtų pritarta, bendrovė *Swiftair* galėtų apsisaugoti nuo bet kokio galimo tiesioginio baudžiamąjo persekiojimo tiek savo kilmės valstybėje, tiek kitose valstybėse narėse, kyla dvi problemos iš eilės, ir kol kas jų neįmanoma išspręsti remiantis Teisingumo Teismo jurisprudencija:

- 2006 m. rugsėjo 28 d. Sprendime *Gasparini ir kt.* (C-467/04, EU:C:2006:610, rezoliucinės dalies 2 punktą) nurodyta, kad KŠSĮ 54 straipsnyje įtvirtintas *ne bis in idem* principas taikytinas „tik tiems asmenims, kurių teismo procesas vienoje susitariančiojoje valstybėje yra galutinai baigtas“. Ar vartodamas sąvoką „asmuo“, Teisingumo Teismas turėjo omenyje, kad fiziniai asmenys, teisiniai juridinio asmens atstovai, kurie, vykdydami savo pareigas, veikė šio juridinio asmens interesais, ir pats juridinis asmuo yra vienas ir tas pats asmuo? Jeigu atsakymas į šį klausimą būtų teigiamas, dėl bendrovės ar bet kurio kito juridinio asmens susitariančiojoje valstybėje negalėtų būti vykdomas joks baudžiamasis persekiojimas, jeigu jo teisiniai atstovai jau būtų nuteisti už tas pačias veikas kitoje susitariančiojoje valstybėje. Priešingu atveju būtų atvirkščiai.

Šis sprendimas gali turėti reikšmingą poveikį tokioms šalims kaip Prancūzija, kuriose juridinio asmens baudžiamoji atsakomybė yra bendra ir gali kilti lygiagrečiai jo teisinių atstovų, kurie yra fiziniai asmenys, baudžiamajai atsakomybei už visas Baudžiamajame kodekse numatytas nusikalstamas veikas.

- Ar toks asmenų tapatumas, jeigu jis yra pripažintas, turi būti leidžiamas ir tuo atveju, kai vienoje valstybėje narėje atlikti tyrimai dėl nusikalstamų veikų buvo atlikti tik dėl teisinio kvalifikavimo, dėl kurio šio juridinio asmens atsakomybė šioje valstybėje nekyla?

127. Siekdamas išspręsti šiuos KŠSĮ 54 straipsnyje vartojamų sąvokų aiškinimo sunkumus ir nustatyti, ar bendrovė *Swiftair* gali būti persekiojama Prancūzijoje už veikas, dėl kurių jos, kaip juridinio asmens, baudžiamoji atsakomybė niekada negalėjo kilti Ispanijoje, tačiau dėl kurių Ispanijos teismas nusprendė, kad nereikia persekioti jos teisinių atstovų, teismas pateikia du paskutinius toliau išdėstytus prejudicinius klausimus.

5. Prejudiciniai klausimai:

64 Teismas pateikia šiuos klausimus:

1. Ar KŠSĮ 54 straipsnis, siejamas su Chartijos 50 straipsniu, turi būti aiškinamas taip, kad Susitariančiosios Valstybės teismo priimta nutartis nutraukti bylą, kurią galima apskųsti, priimta po išsamaus bylos tyrimo ir neleidžianti tęsti proceso, jeigu nebus pareikšti nauji kaltinimai, turi būti laikoma galutiniu sprendimu, kaip tai suprantama pagal šį straipsnį, net jeigu Susitariančioji Valstybė, kurioje buvo priimta tokia nutartis nutraukti bylą, nepripažįsta visų *res judicata* galią įgijusio sprendimo sukeltamų pasekmių?

2. Ar KŠSI 54 straipsnis, siejamas su Chartijos 50 straipsniu, turi būti aiškinamas taip, kad jeigu nutartis nutraukti bylą priimama kaip galutinis sprendimas, galintis suteikti šioje nuostatoje numatytą *ne bis in idem* apsaugą, „asmuo, kurio teismo procesas <...> yra galutinai baigtas“ turi būti suprantamas kaip bet kuris asmuo, kuriam per tyrimą buvo pareikšti kaltinimai ir kurio veiksmai ar neveikimas buvo tiriami, net jei atliekant tyrimą dėl šio asmens nebuvo formaliai surašytas joks baudžiamojo persekiojimo ar procesinės prievartos aktas?

3. a) Ar KŠSI 54 straipsnis, siejamas su Chartijos 50 straipsniu, turi būti aiškinamas taip, kad fiziniai asmenys, kurie atliko veiksmus vykdydami savo pareigas bendrovei jų atstovaujamo juridinio asmens naudai ir interesais, ir pats juridinis asmuo yra vienas ir tas pats asmuo, ir todėl bet koks juridinio asmens baudžiamasis persekiojimas kitoje Susitariančiojoje Valstybėje yra draudžiamas, jeigu dėl jo teisinių atstovų „teismo procesas <...> yra galutinai baigtas“, kaip tai suprantama pagal Sąjungos teisę, nors pats juridinis asmuo niekada nebuvo asmeniškai patrauktas baudžiamojon atsakomybėn toje Susitariančiojoje Valstybėje?

3. b) Jeigu į pirmesnę klausimą būtų atsakyta teigiamai ir tokiu atveju, ar KŠSI 54 straipsnis, atsižvelgiant į Chartijos 50 straipsnį, turi būti aiškinamas taip, kad juridiniam asmeniui turi būti taikoma *ne bis in idem* apsauga, įskaitant atvejį, kai Susitariančiojoje Valstybėje, kurioje buvo priimtas galutinis sprendimas, juridinis asmuo bet kuriuo atveju negalėjo būti persekiojamas baudžiamąja tvarka dėl to, kad šioje valstybėje tiesiogiai nenumatyta juridinio asmens baudžiamoji atsakomybė, arba dėl to, kad juridinio asmens baudžiamoji atsakomybė gali kilti tik už tokias nusikalstamas veikas, kurių negalima kvalifikuoti pagal aplinkybes, dėl kurių yra traukiama baudžiamojon atsakomybėn?